

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน้าที่กำกับการดำเนินงานสถาบันการเงินให้มีความมั่นคง ในอดีตนโยบายใช้กำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินคือ ความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital Adequacy) คุณภาพของสินทรัพย์ (Assets Quality) การจัดการ (Management) ความสามารถในการหากำไร (Earnings) สภาพคล่อง (Liquidity)¹ แล้วจัดอันดับสถาบันการเงินว่าฐานะและการดำเนินงานของสถาบันการเงินอยู่ในระดับ ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ไม่พอใช้ และอ่อน เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อดำเนินการต่อสถาบันการเงินต่อไป

ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบวิกฤตเศรษฐกิจ และธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศยกเลิกการกำหนดค่าเงินบาทเทียบกับกลุ่มสกุลเงินของประเทศคู่ค้าสำคัญ มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ต่อมาประเทศไทยรับแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF : International Monetary Fund) และใช้นโยบายตรึงอัตราดอกเบี้ยที่สูง ทำให้ธุรกิจของลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ เนื่องจากรายได้ไม่พอชำระหนี้ และพักชำระหนี้ สถาบันการเงินต้องเผชิญกับปัญหาหนี้สูญและส่งผลให้เกิดสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non – Performing Loans, NPLs) ของสถาบันการเงินอยู่จำนวนมาก และเจ้าหน้าที่ต่างประเทศขาดความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินไทย เรียกหนี้คืนทันที ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ระยะสั้น สถาบันการเงินไทยขาดสภาพคล่องอย่างมาก หลายแห่งต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดให้สถาบันการเงิน 16 แห่ง หยุดดำเนินการชั่วคราว ประกาศระงับการดำเนินกิจการของสถาบันการเงิน 42 แห่ง เป็นการชั่วคราว รวม 58 แห่ง โดยมีสถาบันการเงินเพียง 2 แห่ง ที่สามารถฟื้นฟูกิจการได้ ส่วนสถาบันการเงินที่เหลือทั้ง 56 แห่ง ถูกปิดเป็นการถาวร ในปลายปี 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศลดทุน พร้อมกับเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์ รวม 4 แห่ง และต่อมาช่วงกลางปี 2541 ธนาคารแห่งประเทศไทย มี

---

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย. หน่วยพัฒนาการตรวจสอบและวิเคราะห์. คู่มือการตรวจสอบสินทรัพย์ หนี้สิน และภาวะผูกพันอื่น. แนวทางการจัดทำรายงาน, สิงหาคม 2539. หมวด 603 หน้า ๘.1.

คำสั่งให้บริษัทเงินทุนดำเนินการลดทุนและเพิ่มทุน 7 แห่ง สุดท้ายธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศแทรกแซงการดำเนินงานของสถาบันการเงิน 7 แห่ง²

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้เปลี่ยนนโยบายในการ กำกับดูแลสถาบันการเงินโดยใช้หลักการจาก จุดประสงค์หลัก (Core Principles) ของ Banking International for Settlements ข้อ 13 ระบุว่าต้องประเมินว่าสถาบันการเงินรู้ความเสี่ยงของตนเอง วัดระดับความเสี่ยง ควบคุมความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงได้หรือไม่ และทางธนาคารสามารถ กำหนดเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยง โดยประเมินผลจากภาพรวม และภาพเล็ก ประเมินโอกาส อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง (SWOT Analysis) ความสามารถในการจัดการความเสี่ยง สามารถ บอกล่วงหน้าว่าความเสี่ยงอยู่ที่ไหน โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือ สถาบันการเงินมั่นคงและปลอดภัย (Safety & Soundness) โดยรายงานการตรวจสอบจะสรุป ตามประเภทความเสี่ยงหลัก 5 ข้อดังนี้ ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk)³ จากการเปลี่ยนรูปแบบการกำกับดูแลแนวใหม่ จึงสนใจศึกษา ความคิดเห็นของ ผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อรูปแบบการกำกับดูแลแนวใหม่ ของธนาคารแห่งประเทศไทยในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาความคิดเห็นของผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อ รูปแบบการกำกับดูแลแนวใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทยในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต

² กระทรวงการคลัง. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. 2544. มาตรการด้านระบบการเงิน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.fpo.go.th> หัวข้อมาตรการด้านการคลัง การเงิน ระบบการเงิน ตั้งแต่ได้รับความช่วยเหลือจาก IMF (1 พฤศจิกายน 2544).

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย. เอกสารคู่มือการตรวจสอบความเสี่ยง, 2544.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยในรูปแบบการกำกับดูแลแนวใหม่ ในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต (Assessment of Credit Risk) เพื่อประกอบการปรับปรุงวางแผนการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ ต่อไป

นิยามศัพท์

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่เหตุการณ์ต่างๆ ทั้งที่ได้คาดคิดไว้ หรือไม่ได้คาดคิดไว้ ก็ตาม มีผลกระทบในทางลบต่อเงินกองทุน หรือผลกำไรของสถาบันการเงิน การมีความเสี่ยงไม่ใช่สิ่งที่น่ากังวล หรือเป็นเรื่องร้ายแรงแต่อย่างใด โดยทั่วไปแล้วความเสี่ยงสามารถป้องกันได้เมื่อผู้บริหารมีความเข้าใจ สามารถมีความเข้าใจ สามารถทำการวัดและควบคุม และมีความพร้อมเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงนั้น

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของผู้จัดการสาขาต่อรูปแบบการตรวจสอบและกำกับดูแลสถาบันการเงินแนวใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทยในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารพาณิชย์ไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง ธนาคารพาณิชย์สัญชาติไทย ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งมีสาขาอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2544 จำนวน 13 ธนาคาร 63 สาขา ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์

ความเสี่ยงด้านเครดิต หมายถึง ความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อรายได้และเงินกองทุน

รูปแบบการกำกับดูแลแนวใหม่ หมายถึง รูปแบบการตรวจสอบและกำกับดูแลสถาบันการเงินแนวใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มุ่งเน้นการประเมินฐานะการดำเนินงาน และเงินกองทุน โดยเฉพาะประเมินระดับความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยง (การระบุหรือชี้ การวัด การติดตาม และการควบคุม) 5 ด้าน ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงด้านการตลาด และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน

การประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต หมายถึง การประเมินระดับความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ประเมินความรับผิดชอบของคณะกรรมการ แผนกลยุทธ์ นโยบายด้านสินเชื่อได้ให้แนวทางในการควบคุมปริมาณความเสี่ยง ทบทวนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อ การกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ หลักเกณฑ์การจัดชั้นสินเชื่อ คุณภาพของพอร์ตสินเชื่อ

และปริมาณสำรองเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ การควบคุมภายใน รายงานการสอบทานสินเชื่อของสถาบันการเงิน รายงานการตรวจสอบภายในและภายนอก วิธีการระบุความเสี่ยงของลูกหนี้แต่ละรายการ วัดระดับความเสี่ยง ความน่าเชื่อถือของแบบจำลองที่ใช้ และผลของ Model ในการประเมินความเสี่ยง ความสามารถของระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร การติดตามและการรายงานความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยงและการกำหนดเพดาน มีการกำหนดเพดาน (Limits) ไว้อย่างชัดเจน และสมเหตุสมผลหรือไม่ ประเมินการควบคุมความเสี่ยง โดยใช้แนวทางการพิจารณาสินเชื่อในการกำหนดเพดานความเสี่ยง และสอดคล้องกับนโยบาย และแผนกลยุทธ์ และมีการสื่อสารอย่างเปิดเผย⁴

ผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ หมายถึง ผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

สาขาธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบ หมายถึง สาขาธนาคารพาณิชย์ที่สามารถรับฝากเงินและอนุมัติสินเชื่อใหม่ได้ รวมทั้งมีผู้จัดการสาขาควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสาขา

---

⁴ ธนาคารแห่งประเทศไทย. เอกสารคู่มือการตรวจสอบความเสี่ยง, 2544.